

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Relixión Evanxélica 3º ESO

Curso: 2023/2024

CÓDIGO DO CENTRO: 15032807

IES O MILLADOIRO

Enderezo		C.P.
Paseo da Igualdade Nº 5		15895
Localidade	Concello	Provincia
O Milladoiro	Ames	A Coruña
Tlno.	Fax	Correo electrónico
881867863		ies.milladoiro@edu.xunta.gal
Páxina web	http://www.edu.xunta.gal/centros/iesmilladoiro	

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e a súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución do currículo nas unidades didácticas	7
4.1. Concrecións metodolóxicas	13
4.2. Materiais e recursos didácticos	15
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	16
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	17
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación de materias pendentes	18
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	20
7.2. Actividades complementarias	21
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro	22
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	23

1. Introducción

A través da Ensinanza Relixiosa Evanxélica, na Educación Secundaria Obrigatoria, preténdese ofrecer os alumnos e alumnas aqueles elementos que, baseados nos principios bíblicos, poidan axudarlles no seu desenrolo integral como persoas co propósito de adquirir unha madurez axeitada, autonomía e responsabilidade persoal.

Considerando a persoa coma un ser integral no que subsisten diferentes dimensións (biolóxica, psicolóxica, social e espiritual), faise necesaria unha formación que teña en conta todas elas. Nunha sociedade cada vez máis plural como a nosa cabe esperar a coexistencia de diversos criterios de pensamento e acción, nun clima de liberdade e diálogo. É por isto que, considerando as características dos alumnos desta etapa, a Ensinanza Relixiosa Evanxélica pretende ofrecer unha formación integral facendo fincapé na dimensión espiritual.

No IES do Milladoiro, o presente curso e o segundo ano que conta con Ensinanza Relixiosa Evanxélica e atópase cun proceso de implantación que goza dunha situación de normalidade que estimamos altamente positiva. Esta situación vese reflectida dende o momento no que un alumno ou alumna fai a súa matrícula no Centro, xa que á hora de escoller entre as diferentes opcións, atopamos a opción de Ensinanza Relixiosa Evanxélica en consonancia co que establece a lexislación vixente.

Sen dúbida, os centros educativos deben ser un reflexo da pluralidade cultural na que se atopan. Este centro -e cada vez máis na nosa comunidade- dan un paso máis cara a interculturalidade, no momento no que non só se recoñecen diferentes culturas, senón que tamén se fomenta a interacción cultural a todos os niveis. O feito de que a Ensinanza Evanxélica sexa unha opción máis, deixa a un lado toda susceptibilidade no que se refire ó feito relixioso diferencial no que cohabitan os cidadáns galegos dende hai case 150 anos.

Neste curso 2023-2024, este departamento desenvolverá a súa actividade formativa co alumnado de 1º ESO, 2º ESO, 3º ESO, 4º da ESO e 2º de Bacharelato. Nesta programación reflectimos o cursos de 3º da ESO, seguindo o modelo LOMLOE.

Finalmente, como destacaremos máis polo miúdo no apartado de metodoloxía, queremos sinalar que dependendo dos coñecementos previos dos alumnos e alumnas en cada nivel, e baseándonos nos principios constructivistas verbo da educación, partiremos dos seus coñecementos para construír os novos. Tamén aplicaremos na nosa intervención educativa principios do deseño universal de aprendizaxe (DUA) e incluiremos a gamificación como recurso metodolóxico e didáctico.

Se calquera programación ten un carácter aberto en canto ao seu posterior desenvolvemento no aula; as circunstancias concretas que rodean a programación desta materia neste ano en concreto fan que nos atopemos cunha programación máis aberta do que nos gustaría xa que a data de hoxe só temos os borradores do novo currículo da nosa materia adaptados á LOMLOE. Aínda que estes se aprobasen a tempo, a súa publicación será con toda seguridade posterior á data establecida para a entrega da programación. É por isto que o currículo base para a ESO será o que se dicta no anterior currículo *Resolución de 23 de julio de 2015, de la Dirección General de Evaluación y Cooperación Territorial, por la que se publica el currículo de la materia Religión Evangélica en Educación Secundaria Obligatoria*, seguindo tamén os citados borradores.

Adentámonos, pois, co desenvolvemento dos distintos apartados da programación LOMLOE comenzando polos obxectivos e a súa contribución ao desenvolvemento das competencias básicas.

2. Obxectivos e a súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Relixión evanxélica

Obxectivos da área	Competencias Clave (descriptores operativos)							
	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Descubrir as principais ensinanzas bíblicas, aplicando diversos métodos de estudo, co obxectivo de elaborar conclusións persoais sobre a veracidade e relevancia de ditas ensinanzas.	1-2-3	1	1	1	1-4	1		
OBX2 - Coñecer os principais feitos acontecidos na historia do pobo de Israel e as súas implicacións no plan salvífico de Deus.	2			1		1		
OBX3 - Identificar a persoa de Xesús coma a máxima expresión da acción salvífica de Deus que demanda unha resposta de cada ser humano.	5	1			1			
OBX4 - Coñecer as ensinanzas e obras de Xesús de Nazaret, valorando a influencia que tiveron nas persoas que se relacionaron con el.	2-4					1-2		
OBX5 - Recoñecer e identificar os principais datos, feitos históricos e as súas consecuencias no devir do pobo cristián dende as súas orixes ata a Reforma relixiosa do século XVI.	1-2		2	1		1		
OBX6 - Descubrir e valorar nas vidas transformadas de certos personaxes do Novo Testamento e na nova relación persoal que experimentan con Deus, qué significa ser cristián.	2-5				1-4			

OBX7 - Apreciar a familia como parte importante do plan de Deus para o desenrolo integral de cada ser humano, tomando conciencia do seu papel dentro dela.	5				1	1		
OBX8 - Desenrolar un espírito sensible, solidario e comprometido ante o humano.	5	3	5	1	1-2-3	2-3	1	
OBX9 - Apreciar a creatividade artística do ser humano coma manifestación da súa semellanza coa capacidade creadora de Deus.	2				1			1-3
OBX10 - Valorar a diversidade cultural manifestando actitudes de tolerancia e respecto por outras culturas, sen renunciar a un xuízo crítico sobre as mesmas dende unha perspectiva bíblica.	5	3		1	1-3-4	1-2-3		
OBX11 - Contrastar os valores éticos cristiáns cos valores predominantes na sociedade actual.	5	3	5	1-4-5	1-2 3-4	2-3		

Lenda: CCL: Competencia en comunicación lingüística; CP: Competencia plurilingüe; STEM: Competencia matemática e en ciencia, tecnoloxía e enxeñaría; CD: Competencia dixital; CPSAA: Competencia persoal, social e de aprender a aprender; CC: Competencia cidadá; CE: Competencia emprendedora; CCEC: Competencia en conciencia e expresións culturais.

3.1. Relación de unidades didácticas

3º ESO

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A Biblia e o seu estudo	A Biblia é fundamental para coñecer a nosa cultura europea. Nesta situación de aprendizaxe coñecerán a composición da Biblia e conceptos básicos da hermenéutica de textos bíblicos: veracidade, fiabilidade, racionalidade e evidencias históricas e arqueolóxicas.	17	6	X		
2	A historia da salvación: de Adán a Xesús Cristo	O coñecemento do Antigo Testamento é fundamental para comprender o Novo. Nesta situación de aprendizaxe farán un percorrido cronolóxico polo Antigo Testamento dende Xosé ata a división do reino de Israel adentrándose en determinados textos.	17	6	X		
3	Vida e ministerio de Xesús	Xesús é a persoa central da cultura de occidente. A súa vida agocha verdades fundamentais para a vida. Nesta situación de aprendizaxe analizarán aspectos centrais dos ministerio de Xesús e do chamado Plan de Salvación.	17	6		X	
4	Historia do cristianismo: dende as súas orixes ata a Reforma do século XVI	É fundamental coñecer a historia da Igrexa para non repetir os mesmos erros do pasado e aprender dos acertos. Nesta situación de aprendizaxe examinarán a historia da igrexa dende o século IV ata a Idade Media.	17	6		X	
5	Ser cristiá: un xeito de vida	No Novo Testamento temos as bases da cosmovisión cristiá que impregna a nosa cultura. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado será exposto as bases fundamentais do cristianismo (Restauración, novo nacemento, discipulado).	16	6			X
6	Ética cristiá	A dimensión práctica e social das ensinanzas bíblicas son inseparables do coñecemento teórico. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado reflexionará sobre a aplicación práctica de conceptos teóricos: responsabilidade persoal, relacións interpersoais e comunidade cristiá.	16	5			X

3.2. Distribución do currículo nas unidades didácticas.

Relixión evanxélica (3º ESO)

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
1	A Biblia e o seu estudo	6

Cráterios de avaliación

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 – Identificar, analizar e valorar diversos textos bíblicos que presentan a Biblia como medio polo que Deus revelase e fala ao ser humano.	PE	Analiza textos bíblicos que presentan a Biblia como medio polo cal Deus revélase ao ser humano identificando os máis relevantes na Biblia.	35
CA1.2. - Extraer e elaborar información relacionada coa inspiración, autenticidade, autoridade, unidade e coherencia da composición bíblica, facendo uso das tecnoloxías da información e comunicación como recurso de apoio.	PE	Valora e exemplifica cómo a Biblia pode orientar o desenrrolo individual e colectivo.	30
CA1.3. - Realizar unha sinxela investigación sobre a fiabilidade histórica da Biblia, a partires da consulta de diversas fontes secundarias – algunhas seleccionadas polo profesor e outras polos propios alumnos - recollendo evidencias externas e internas ao texto bíblico, e comunicando os resultados aos demais compañeiros e compañeiras da clase.	PE	Extrae ensinanzas da Palabra de Deus e entende como aplicalas na vida diaria.	35

Lenda: PE Proba Escrita, TI: Táboa de indicadores.

Contidos

Contidos
C1.1. - A Biblia como Palabra de Deus (autoridade).
C1.2. - A veracidade da Biblia.
C1.2.3. A fiabilidade da Biblia e coherencia da Biblia.
C1.2. Racionalidade da revelación bíblica: As evidencias históricas e arqueolóxicas.
C1.3. Como nos chegou a Biblia.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
2	A historia da salvación: de Adán a Xesús Cristo	6

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Obter información sobre os principais feitos sucedidos ao pobo de Israel dende o establecemento na Terra Prometida ata o exilio, elaborando a información recollida (tablas, gráficos, resumos).	TI	Discrimina quen son os personaxes clave neste período da historia do pobo de Israel.	50
CA.1.2. - Sacar conclusións sobor das implicacións que teñen os principais feitos da historia antiga do pobo de Israel no plan de Deus para a salvación da humanidade.	TI	Identifica en que aspectos o pobo de Israel cambiou despois do cautiverio en Babilonia.	50

Lenda: PE Proba Escrita, TI: Táboa de indicadores.

Contidos

Contidos
C1.1. - Xosué e a conquista da terra prometida.
C1.1. - O período dos xuíces.
C1.1.- Samuel e a monarquía.
C1.1.2. - Deus renova a súa promesa con David.
C1.1.2. - A división do Reino. A mensaxe dos profetas e a cautividade.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
3	Vida e ministerio de Xesús	6

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Analizar nos evanxelos a morte, resurrección e ascensión de Xesucristo, relacionando estes feitos coas distintas profecías do Antigo Testamento que se cumpriron.	TI	Identifica e clasifica os textos bíblicos do Antigo Testamento que falan da obra salvadora de Xesús, a súa morte, resurrección e ascensión.	30
CA1.2. - Situar a persoa e obra de Xesús no contexto da obra salvadora de Deus, ao longo da historia, a favor da humanidade e reflexionar nas implicacións persoais que ten a resposta á súa mensaxe.	PE	Reflexiona sobre as implicacións persoais que ten responder á mensaxe de Xesús.	40
CA1.3. - Investigar a base bíblica para a promesa da segunda vinda de Xesucristo, explicando os seus resultados á clase.	PE	Elabora traballos que reflicten a investigación realizada e explica as súas conclusións persoais ao grupo da clase.	30

Lenda: PE Proba Escrita, TI: Táboa de indicadores.

Contidos

Contidos
C1.1. - Morte, resurrección e ascensión.
C1.2. - Xesucristo e a salvación do crente.
C1.3. - A promesa da súa segunda vinda.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
4	Historia do cristianismo: dende as súas orixes ata a Reforma do século XVI	6

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Obtener información concreta e relevante sobre feitos delimitados, utilizando diferentes fontes.	PE	Comenta textos relacionados con este período da historia do cristianismo.	40
CA1.2. - Identificar e situar cronolóxicamente e xeográficamente os principais feitos históricos no devir do cristianismo na Idade Media analizando as consecuencias sociais e históricas dos mesmos.	TI	Exemplifica a convivencia e tensións interrelixiosas na Idade Media, situando no mapa de España cidades que tiveron especial relevancia neste aspecto (como Toledo, Lucena, Córdoba ou Granada).	30
CA1.3. - Desenvolve a responsabilidade, a capacidade de esforzo e a constancia no estudo da historia da Igrexa dende a etapa no Baixo Imperio Romano, ata o inicio da Idade Media.	TI	Explica aspectos relacionados co xeito de vida, expansión e influencia da Igrexa en Europa na etapa estudada.	30

Lenda: PE Proba Escrita, TI: Táboa de indicadores.

Contidos

Contidos
C4.1.2.3. - A Igrexa cristiá dende o século IV ata a ruptura da Igrexa de Oriente con Roma.
C4. 1.2.3. - O cristianismo na Península Ibérica.
C4. 1.2.3. - A evolución da Igrexa na Idade Media e o poder do papado.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
5	Ser cristiá: un xeito de vida	6

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Identificar, analizar e resumir os textos bíblicos clave que expresan o concepto de que o ser humano foi creado á imaxe de Deus e a restauración da mesma por medio de Xesús.	TI	Repasa o aprendido nos anteriores cursos sobor do plan eterno de Deus para o ser humano por medio da provisión de Deus no seu fillo Xesús.	50
CA1.2 - Saber, identificar e localizar en pasaxes bíblicas exemplos de condutas, actitudes e valores que reflicten o que significa ter unha relación persoal con Deus e o papel de perseverar na vida cristiana como seguidores de Xesús.	TI	Busca e analiza testemuñas e historias de persoas que seguiron a Xesús como discípulos.	50

Lenda: PE Proba Escrita, TI: Táboa de indicadores.

Contidos

Contidos
C1.1. - A restauración da imaxe de Deus no ser humano por medio de Xesús.
C1.2. - O novo nacemento. Xesús é Salvador.
C1.2. - O discipulado. Xesús é Señor.

Identificación da unidade didáctica

UD	Título da UD	Duración
6	Ética cristiá	5

Criterios de avaliación

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos de consecución	Peso orientativo
CA1.1 - Profundizar nos aspectos prácticos de vivir a vida cristiá nunha relación persoal con Deus mesmo e con outras persoas e o que isto supón.	TI	Identifica e describe valores éticos cristiáns sobre as relacións interpersonais.	50
CA1.2. - Crear un entendemento e actitude da importancia da dilixencia e responsabilidade no desenrolo do seu futuro e formación educativa e formal ao igual que a espiritual.	PE	Identifica e describe actitudes e comportamentos noutras persoas que poden axudar a formarse na súa vida profesional e espiritual.	50

Lenda: PE Proba Escrita, TI: Táboa de indicadores.

Contidos

Contidos
C1.1. - A responsabilidade persoal.
C1.1.2. - As relacións interpersonais.
C1.1.2. - A comunidade cristiá.

4.1. Concreción metodolóxicas

De acordo co concepto vixente de currículo, a definición de obxectivos, competencias clave, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe avaliábeis debe completarse coa referencia ás orientacións de metodoloxía didáctica, entendendo por tal o proceso polo que os anteriores chegan a alcanzarse.

Os principios metodolóxicos que se seguirán na nosa área veranse próximos á concepción constructivista verbo da educación. Algúns dos principios que consideramos básicos son os seguintes:

- Partir do nivel do alumno, das súas posibilidades de razoamento e aprendizaxe que as súas capacidades lle dan.
- Asegura-la construción de aprendizaxes significativos. Intentar construír, educativamente falando, sobre a base que o alumno xa ten.
- Posibilitar o aprendizaxe dos alumnos e alumnas por si mesmos, que o alumno ou alumna sexa capaz de aprender a aprender.
- Partir do máis concreto para chegar ó máis lonxano.
- Interactuar dunha maneira libre e o máis amigable posible co mestre, de maneira que este sexa quen de dirixir á persoa ó aprendizaxe.

Para que todo isto se leve a bo termo; plantexaremos unha metodoloxía que requira en todo momento a participación activa do rapaz ou rapaza, tentando reducir as leccións maxistras nas diferentes Unidades Didácticas ó imprescindible utilizando a gamificación como recurso.

Tamén nos identificamos con teorías pedagóxicas emerxentes como é o Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA) que pon de manifesto que non hay categorías estacas de alumnado onde uns precisan adaptacións e outros non. Utilizaremos unha metodoloxía que valga para calquera alumno facilitando medios para cumprir os obxectivos que valgan para todos, é dicir, que sexan universais. Deste xeito, o profesor convértese nun facilitador de experiencias ao alumnado nas que, ademais de suscitar os contidos e actitudes que se pretende ensinar, diseña situacións que poñen en contacto aos seus alumnos e alumnas con personaxes bíblicos e con situacións nas que poñer en práctica os principios do cristianismo evanxélico. Ten tamén unha función mediadora aportando no proceso de ensino e aprendizaxe os recursos e medios necesarios para a interpretación os feitos, ideas, principios, datos ou valores, e constitúese en guía, aportando unha visión bíblica dos mesmos e modelos de aplicación práctica en situacións cotiás.

En canto ao alumado, preténsese que sexa activo. Proporemos múltiples situacións coa procura de participación. É prioritaria a súa capacitación no coñecemento e o manexo da Biblia pois ha de remitirse a esta ao longo de todo a súa aprendizaxe como fonte básica para a comprensión do modo en que Deus se achegou ao ser humano. Esta capacitación para a investigación bíblica se complementarase co uso de fontes extrabíblicas, en ocasións coincidentes con outras materias que tamén estuda (literarias, históricas, documentais) como garantía da complementariedade do Ensino de Relixión Evanxélica co resto do currículo e a súa achega á formación integral.

Ter en conta a aprendizaxe nesta idade implica tomar en consideración os seus propios intereses e as súas características evolutivas á hora de suscitar distintas situacións de aprendizaxe. É por iso que seremos facilitadores dunha cada vez maior autonomía do alumnado e unha progresión dende o coñecemento inmediato cara a maiores cotas de abstracción. Potenciaremos tamén -á medida que se avanza na etapa- situacións cunha cada vez maior dose de confrontación e exercicio crítico. Todo isto levarase a cabo nun clima de liberdade de elección e convivencia plural.

O Ensino de Relixión Evanxélica suscítase simultaneamente como un espazo de aprendizaxe da convivencia, tanto nos grupos de idade que se constitúen para impartila, como no conxunto do centro e do grupo clase onde se convive con outros compañeiros e outras opcións. Para iso o docente planifica tarefas dinámicas de aprendizaxe con flexibilidade para adaptarse aos diferentes situacións persoais e/ou grupais.

Inclúiranse no proceso de ensino e aprendizaxe distintos materiais, impresos, dixitais ou doutro tipo, que se incorporan como medios para estimular o estudo da Biblia, moitos deles elaborados polo propio mestre.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Diversos libros de lectura dos que se extraerán pasaxes.
Biblia.
Fichas de contidos diversos.
Ordenador.
Pizarra.
Proxector.
Material funxible: Tixeiras, cartón de cores, pegamento, lápices de cores, folios...
Outros materiais.

5.1 Procedemento para a avaliación inicial

Durante o primeiro mes de curso procederase a unha avaliación inicial xeral para a que se poderán utilizar algúns destes instrumentos:

- Informes individualizados do curso anterior.
- Cuestionarios escritos iniciais.
- Cuestionarios orais breves ao comezo de cada clase.
- Exame superficial do traballo no caderno individual.

Recolleranse datos sobre os seguintes indicadores:

- Capacidade de comprensión utilizando contidos vellos.
- Capacidade de memorización comprensiva e interiorización de contidos novos.
- Capacidade xeral de comunicación.

Todos estes datos compararanse cos recollidos polo resto do profesorado na sesión de avaliación inicial e pola xefatura do departamento de orientación. Discriminaranse entón que elementos do proceso de ensino-aprendizaxe están mediatizados polas actitudes e cales responden a situacións determinadas a respecto das áreas lingüística e socio-cultural de cada alumno/a.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos da materia:

	Relixión evanxélica							
Unidade didáctica	UD1	UD2	UD3	UD4	UD5	UD6	Total UA	Total Prog.
Peso UD/ Tipo Ins.	17	17	17	17	16	16	100	100
Estandar sen instrumento	0	0	0	0	0	0	0	0
Proba escrita	100	50	70	40	0	50	51.6	51.6
Táboa de indicadores	0	50	30	60	100	50	48.3	48.3

Criterios de cualificación:

Reflectimos o **peso porcentual** de cada un dos elementos que conformarán a avaliación:

Traballo das distintas tarefas realizadas no aula: **40%**

Media probas escritas / táboa de indicadores: **60%**

O alumno deberá obter unha nota numérica de 5 sobre 10 para ter aprobada a materia.

Criterios de recuperación:

Recuperación durante o curso.

No caso de non superar unha avaliación, darase a posibilidade de recuperación da materia mediante a presentación dos traballos e/ou exames que se establezan.

Para traballar a autonomía do alumnado, este terá que preocuparse en poñerse en contacto co profesor para establecer os medios de recuperación durante o curso.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación de materias pendentes

No caso que houberen alumnos coa materia pendente, elaborárase un plan de reforzo segundo o que establece o artigo 51 da Orde do 8 de setembro de 2021 atención á diversidade.

Este plan será personalizado e consistirá nun traballo que irá facendo o alumno de xeito trimestral seguindo as indicacións do mestre.

Este traballo revisarase con frecuencia quincenal para detectar posibles erros e facer as regulacións pertinentes.

Para traballar a autonomía do alumnado, este terá que preocuparse en poñerse en contacto co profesor para establecer os medios de recuperación durante o curso.

Este traballo avaliarase cunha nota establecida de 0 a 10 puntos, onde 0 será deficiente e 10 excelente.

6. Medidas de atención á diversidade

Un dos principais principios pedagóxicos da LOMLOE é o da atención á diversidade (Art.17.1). Tanto é así que os centros docentes elaboran propostas pedagóxicas para todo o alumnado atendendo á súa diversidade, e ponse especial énfase en garantir a prevención de dificultades de aprendizaxe e a posta en práctica de mecanismos de reforzo e flexibilización, alternativas metodolóxicas ou outras medidas adecuadas tan pronto como se detecta calquera destas situacións.

Dende a nosa área, colaboraremos coa xefatura do departamento de orientación na detección das necesidades específicas e no establecemento de mecanismos de apoio e reforzo tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, co obxecto de reforzar a inclusión e asegurar o dereito a unha educación de calidade.

As medidas de atención á diversidade (MAD) que establece a LOMLOE son:

- Adaptacións do currículo,
- A integración de materias en ámbitos,
- Os agrupamentos flexibles,
- Os desdobramentos de grupos,
- A exención da Segunda Lingua Estranxeira,
- A oferta de materias optativas,
- Os programas de reforzo.
- Medidas de apoio personalizado para o alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

No caso da nosa área, poderemos adoptar de ser preciso as pertinentes adaptacións do currículo ou programas de reforzo para o alumnado que non sexa quen de adquirir os obxectivos mínimos.

En todo caso, para responder ás necesidades educativas concretas do alumnado tendo en conta as súas circunstancias e diferentes ritmos de aprendizaxe, seguiremos os principios do Deseño Univesal de Aprendizaxe (DUA) para todo o alumnado, pero en caso do alumnado con diversidade funcional que presente necesidades educativas especiais (ACNEE) ou o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (ACNEAE) que non adquira os obxectivos, programaremos actividades especificamente dirixidas para eles para reforzar os contidos desenvolvidos na unidade ou tema traballado.

Dado que as características de esta materia determinan que os grupos que se conforman son moi reducidos, faremos un seguimento moi individualizado do alumnado respetando os ritmos de aprendizaxe de cada alumno ou alumna coa finalidade de que o alumnado por completo acadese -tanto menos- os obxectivos mínimos. No caso de non ser posible, coordinaremos coa xefatura do departamento de orientación as accións a levar a cabo.

Finalmente sinalamos que, de ter disponibilidad horaria, estaremos en disposición de ofrecernos ao centro para facer reforzo educativo e apoio tal e como establece o disposto no Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia no artigo 8.2.g).

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1. - Comprensión de lectura	X	X	X	X	X	X
ET.2. - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3. - Comunicación audiovisual		X				
ET.4. - Competencia dixital					X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial			X			
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico		X				
ET.7 - Educación emocional e en valores		X			X	X
ET.8 - Igualdade de xénero					X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Formación estética	X	X	X	X	X	X
ET.11 - Educación para a saúde						X
ET.12 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable					X	
ET.13 - Respeto mútuo e cooperación entre iguais.	X	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

No momento da elaboración desta programación non propoñemos ningunha actividade extraescolar e/ou complementaria, xa que non sabemos neste intre as actividades específicas referentes á nosa materia que se programarán na contorna que poden ser de interese para o proceso de ensino-aprendizaxe. De producirse algunha, faremos as xestións oportunas no seu momento para desenvolver a actividade dacordo coas instrucións do centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Programación
Planificación de situacións de aprendizaxe
Avaliación

Descrición:

Se a **programación** axústase ao marco normativo curricular estatal e autonómico e ao currículo de relixión publicado a data de hoxe, se está adaptada ás características do centro e do grupo, se vencella este curso co perfil de saída, os descritores operativos e obxectivos de cada etapa, se se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe...

A **planificación de situacións de aprendizaxe** inclúe tódolos elementos formais, planificouse a partir de criterios de avaliación que establece o currículo utilizando en cada secuencia aqueles saberes que permitían progresar na adquisición da correspondente competencia específica, se tivo en conta os descritores operativos das competencias clave e buscou o diálogo curricular con outras materias, se é axeitada aos criterios de avaliación, se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe...

Avaliación. Se reflexionei e avaliei a miña labora docente durante todo o desenvolvemento da situación de aprendizaxe realizando as oportunas regulacións iniciais de proceso e finais tanto nas tarefas coma nos contidos e na metodoloxía. Se utilicei varias ferramentas de avaliación ao longo da tarefa, se tiven en conta os criterios de cualificación acordados e se estes criterios van referidos non só a resultados de probas, senón ao logro de competencias.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Dado que non teño acceso á aplicación PROENS, non poderei realizar o seguimento a traveso dela, pero como é o caso desta programación, tentarei seguir o esquema alí reflectido.

Como o departamento de relixión evanxélica é unipersoal, non teño que coordinarme con outros profesores e fareino ao remate de cada Unidade Didáctica completando os datos que aparecen na aplicación.

Os datos recollidos no seguimento permitirán tomar decisións cara a programación do seguinte curso académico no que agardamos ter xa acceso á aplicación.